

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Iure Ac Potestate Romanorum Pontificum,
Imperatorum, Regum ac Episcoporum**

Alvarez Guerrero, Alfonso

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 A 2069

De clericis & sacerdotibus, & præsbyteris, & præstantia eorum. De
excellencia sacerdotij, & de scientia & ignorantia sacerdotij, De decimis, &
oblationibus, & an residentia clericorum sit de iure ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63477)

Augusti. & Isidorus legissent hæreticorum dicta, non extassent nos, eorum errores cauere: nec ipsi, & alij sancti scripserint cōtra hæreticos, nisi eorum dicta perlegissent. Et si dicatur, libri hæreticorum præcipiuntur comburi, quicumque. C. de hæreti. respondemus, quod lex illa loquitur de libris hæreticorum, qui manifestam continent falsitatem, vel quando iam sunt damnati; Et nisi furor Pontifex aliquid in oppositum decreuerit, sicut factum est diebus nostris fauiente Lutherana peste.

DE CLERICIS ET SACERDOTIBVS, ET
Presbyteris, & præstantia eorum, & de excellentia sacerdotij, & de scientia, & ignorantia sacerdotij, & de decimis, & oblationibus, & an residentia clericorum sit de iure diuino, & loquor de residentia personali.
CAP. LXVI.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericus vnde dictus, & originem habuerit: Item qui proprii clerici appellantur.
- 2 Episcoporum electio vnde habuerit originem.
- 3 Decimæ omnes Domini sunt, & illi sanctificantur.
- 4 Ex præcepto tam veteris quam noui testamenti decimæ dantur sunt enim de iure diuino, & nu. 6. 14. & 18.
- 5 Sacerdotes quia de causa familiares Deo dicantur.
- 7 Residentia sitne de iure diuino, remissive, & nu. 19.
- 8 Missa à quocunque dicatur, dummodo sacerdos sit, seruata ecclesiæ forma, æqualiter bona est.
- 9 Quos odit Deus, non sunt apud Deum idonei intercessores.
- 10 Orationes à malis sacerdotibus sine prelati factæ, cuiusmodi sunt damnum afferant, & nu. 11.
- 12 Decimarum prima origo vnde principium habuerit.
- 13 Post Christum Dominum, sacerdotalis ordo vnde habuerit originem.

- 15 Benefacere semper Deus paratus est, hominum autem malitia prohibet.
- 16 Quomodo intelligatur Decimas fideliter dare.
- 17 Religiosi predicatorum subrahentes auditores à solutione decimarum incidunt in excommunicationis penam.
- 18 Ordo sacerdotalis unde habuerit originem.
- 19 Spiritualis pietas quotuplex sit.
- 20 Qualiter intelligenda sint hæc verba, scilicet: Super hanc petram ædificabo ecclesiam meam.
- 21 Petrus in administratione inter Apostolos maior fuit.
- 22 Primus summus sacerdos quisnam fuerit.
- 23 Petrus ante Christi passionem Apostolus fuit, post vero Pastor creatus est.
- 24 Qui & quos præesse debent Episcopi ordinationi.
- 25 Decimæ qualiter diuidi debent & quibus danda sint.

Conuenienter & deputati diuinis ministerijs nomine clerici describuntur: ista conclusio colligitur in cap. clericos. xxj. distinct. vbi li-
tera dicit, Cleros, & clericos hinc appellatos credimus, quia Matthias forte electus est, quæ
primum per Apostolos legimus ordinatum. Cleros enim græce, fors Latine, vel hæreditas dicitur; propterea ergo dicti sunt clerici, quia de sorte domini sunt, vel quia domini partem habent: generaliter autem clerici nuncupantur omnes, qui in ecclesia Christi deseruiunt, quorum gradus, & nomina sunt hæc: ostiarius, psalmista, lector, exorcista, acolitus, subdiaconus, diaconus, presbyter, Episcopus: ordo vero Episcoporum quadripartitus est, id est in Patriarchis, Archiepiscopis, Metropolitanis atque Episcopis. Sacerdos autem nomen habet compositum ex græco, & latino, quasi sacrum dans; sicut enim Rex à regendo, ita sacerdos à sacrificando vocatus est; consecrat enim, & sacrificat. presbyter græce, latine senior interpretatur, non modo pro ætate, vel decrepita senectute, sed propter honorem, & dignitatem, quam acceperunt presbyteri, nominantur. Ideo autem presbyteri sacerdotes vocantur, quia sacra dant, sicut Episcopi, &

& licet sint sacerdotes, tamen Pontificatus apicem non habent; quia nec chrismate frontem signant, nec parabolum dant; quod solum debere Episcopis lectio Actuum apostolorum demonstrat. Et Episcopi representant personam apostolorum Christi, et ab Apostolis electi sunt Iuxta, discipuli, quorum typum gerunt presbyteri, atque in eorum loco sunt constituti, ut in c. in nouo testamento. xxj. dicitur clericus, ut dixi, dicitur à græco vocabulo cleros, quod latine interpretatum sortem dicimus, siue quod ipse sortis electus sit à Deo, & ad seruitium Dei, siue quod ipse sortis illius sit; & quod portionem aliam in terra habere non debeat clericus nisi Deum, & ea, quæ ad partem Dei spectant, cui statutum est decimis, & oblationibus, quæ Deo offeruntur, sustentari. Et quia res magni ponderis est, pro ma origine repetemus omnia. i. in isto ca. Et nunc breuiter pro introductione dicemus, quod omnes decime terræ, siue de pomis arborum, siue de frugibus, domini sunt, & illi sanctificantur: tota ista litera habetur in Leuitico. discurren- te autem tempore legitur in lib. Numeri c. xviij. dixit Dominus ad Aaron; Omnes primitias sanctuarij, quas offerunt filij Israel domino, tibi dedi, & filijs, ac filiabus tuæ iure perpetuo: dixitque dominus ad Aaron; In terrarum nil possidebitis, nec habebitis partem inter eos, quæ pars, & hæreditas tua in medio filiorum Israel; filijs autem Leui dedi omnes decimas Israel in possessionem pro ministerio, quo seruiunt mihi in tabernaculo fœderis, ut non accedant ultra filijs Israel mihi ad tabernaculum, ne committat peccatum mortiferum, solis filijs Leui ministerium in tabernaculo seruientibus, & portantibus peccata populi. Nihil aliud possidebunt, decimarum oblatione contenti, quas in usus eorum, & necessaria separavi. Præcipe Leuitico, atque denuntia; cum acceperitis à filijs Israel decimas, quas dedi vobis, primitias earum offerte domino, id est decimam partem decimæ. Legitur etiam Deuteronomio capitulo decimo octauo. Non habebunt sacerdotes, & leuitæ, & omnes, qui de eadem Tribu sunt, partem, & hæreditatem cum reliquo Israel; quia sacrificia domini de-

oblationes eius comedent; & nil aliud accipient de possessione fructuum suorum; dominus enim ipse est hereditas eorum, sicut locutus est illis: Itaque sola tribus Levi, quæ clericos noui testamenti figurabat, decimis, & oblationibus, & sacrificiorum victimis pascebatur. legitur etiam Numeri c. xxxv. locutus est dominus ad Moysen in campis Moab; præcipe filiis Israel, ut dent leuitis de possessionibus suis vrbes ad habitandum, & suburbia eorum, ut ipsi in oppidis maneant, & suburbana sint pecoribus, ac iumentis. Et quia Leuitis decimæ erant concessæ, non dedit illis vrbes ad dominandum, seu ad habitandum. † Et sic constat, quod decimæ sunt de iure diuino, & sunt debite ex præcepto vtriusque testamenti, ut dicemus infra in isto capitulo latissime. Itaque sacerdotes pro populo interpellant, & peccata populi comedunt, quia suis precibus ea delent, atque consumunt: qui quâto digniores fuerint, tanto facilius in necessitatibus, pro quibus exclamant, exaudiuntur, text. est multum notabilis in c. ipsi sacerdotes. i. q. i. quia exemplo bonæ operationis, & verbo prædicationis homines corriguntur; & sic eis peccata dimittuntur à Deo. Et in epistola diui Iacobi, c. fin. legitur; multum enim valet deprecatio iusti assidua. Et dominus dixit ad Abimelech per somnium nocte: Redde viro suo vxorem, (& vir erat Abraham,) & orabit pro te, quia propheta est, & viues. Genesis. xx. Sacerdotes ergo, quantum in se est, peccata populi comedunt, cum sic laborant, ut illi cõuertantur, & compungantur. i. Petri. c. iij. legitur; Oculi domini super iustos, & aures eius in preces eorum. † Et sacerdotes dicuntur familiares deo, quia per sacros ordines eius seruitio familiaris mancipantur, deuotiusque ei in ministerijs famulantur: hi enim in ordine Apostolatus sunt constituti, maxime Episcopi & sacerdotes, cap. in nouo testamento. xxi. distinct. hi enim sunt ministri Christi cum Apostolo, qui ait; ministri Christi sunt, & ego. Interpellant. i. orant. hi personam gerunt Moyse. Deuteronom. ca. v. ait, Sequester, & medius fui inter Deum, & vos. Vnde cõstituti sunt sacerdotes ad orandum, & offerendum hostias Deo pro se, & populo; ut in Leuitico cap. xiiij. Ideo oblationes quæ

quæ intra sanctam ecclesiam offeruntur, tantummodo sunt sacerdotibus offerendæ, qui quotidie domino seruire videntur, vt in cap. fin. x. q. j. & sanctus Thom. in secunda secunda. q. lxxxvj. artic. ij. Ideo ad eos pertinet diuina dogmata, & sacramenta exhibere populo, & ea, quæ sunt populi, puta preces, & sacrificia, & oblationes per eum domino debent exhiberi, secundum illud Apostoli ad Hebræos. ca. v. Omnis Pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his, quæ sunt ad Deum, vt offerat dona, & sacrificia pro peccatis. Et sic oblationes, quæ à populo Deo exhibentur, ad sacerdotes pertinent. Legitur etiam in c. viij. ad Hebræos; Omnis namque Pontifex ad offerenda munera, & hostias constituitur, & ibi c. ix. Apostolus ostendit excellētiam sacerdotij. Legitur etiam Ose. cap. iij. de sacerdotibus; peccata populi comedent. id est, oblata à populis pro peccato suo. Itaque solis sacerdotibus ex officio debentur oblationes, quæ Deo offeruntur. vt dixi; & in veteri testamento probauit dominus panes sanctos comedere filijs Israel; tantummodo Aaron, & filijs eius. & Apost. ad Corinthios epist. j. cap. ix. ait; Quis militat suis stipendijs vt quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducet? nunquid secundum hominem hæc dico? an & lex hoc non dixit? scriptum est enim in lege Moyfi; Non alligabis os boui trituranti. Nunquid de bobus cura est Domini? An propter nos vtique hæc dicit? Nam propter nos vtique scripta sunt: si nos vobis spiritualia seminamus, magnum est, si nos carnalia vestra metamus? Nescitis, quoniam qui in sacrario operantur, quæ de sacrario edunt, & qui altari deseruiunt, cum altari participant, & dominus ordinauit his, qui euangelium annuntiant, de euangelio viuere. Nam quis militat stipendijs suis? vt dixi, quasi dicat, nullus. Omnia ista præsupponunt reuerentiam. Proh dolor, proh dolor, proh dolor. & text. in cap. cum secundum Apostolum. de præben. videbis. Itaque clerici tenentur ex officio per locum à conuersis seruire altari, si viuunt ex altari. Tenentur etiā ex officio orare, & nisi fecerint, peccant: quia transgrediuntur, vt dixi.

in titulo de horis canonicis supra in isto Speculo. † Et an
residentia sit de iure diuino, vide supra in isto speculo in
c. nono. Et aduertant rogo; Nam tanto facilius, vt dixi, sa-
cerdotes exaudiuntur, quanto apud Deum sunt dignio-
res; vt in ca. ipsi sacerdotes. j. quæ. j. Sed in missa duo debe-
mus considerare, scilicet ipsum sacramentum, quod est
principale, & orationes, quæ fiunt in missa pro viuis, & mor-
tuis: quantum ad sacramentum ipsum principale, non mi-
nus potest sacerdos malus perficere, quam bonus. & ita lo-
quitur text. Augustini in cap. intra catholicam. j. q. j. de a-
lio autem, scilicet fructu, aut efficacia orationum, non du-
bium, quin fructuosior sit missa boni sacerdotis, quam ma-
li; ideo dicemus de mente omnium doctorum, quod de
Missâ, vt dixi, possumus loqui dupliciter, aut quantum ad
id, quod est essentiale in ea, scilicet confectio corporis, &
sanguinis domini; † & sic à quocūque dicatur missa, dum
tamen sit sacerdos, & seruet formam ecclesiæ, equaliter bo-
na est; quia opus operatum æqualiter bonum est, & virtu-
olum; quia vnum & idem ab omnibus fit: vel quantum ad
id, quod est annexum sacramento, & quasi secundarium;
vt sunt orationes, personales obsecrationes, & deuotus &
mundus affectus; & missa boni sacerdotis est melior, quia
non solum habet efficaciam ex opere operato, sed ex ope-
re operantis. Et hoc modo loquitur text. in d. c. ipsi sacer-
dotes. i. q. j. Et cæteris paribus melius est audire missam bo-
ni sacerdotis, quam mali. Itaque mali sacerdotes non sunt
boni intercessores ad Deum iratum, vt Grego. in c. j. q. vj.
sacerdotum enim est contra hostiles incursus orationum
clypeo populum præmunire. Orabat Moyses, & vincebā-
tur hostes. Exod. c. xxvij. Sed malus sacerdos non potest
sincere clamare ad dominum, nec manus leuare in cælū.
& Esai. cap. j. ait. Cum enim multiplicaueritis orationes ve-
stras, non exaudiam eas, quia manus vestræ plenæ sangui-
nis sunt. † Vnde non sunt apud Deum idonei intercesso-
res, quos deus odit, dicente Gregorio in c. in grauib. iij.
q. vij. Victimæ impiorum abominabiles Deo sunt, vota
iustorum placabilia. Hinc est, quod scriptura dicit Gene-
sis iij. Respexit ad Abel, & ad munera eius; ad Cain vero
& ad

& ad munera eius non respexit. Dona quippe iniquorum non probatalissimus, nec respicit in oblationibus eorum, nec in multitudine sacrificiorum eorum propitiatur peccatis. Item longe est dominus ab impijs, & orationes iustorum exaudiet: qui enim intercessores pro populo Deum parantur, ut sunt sacerdotes, necesse est, ut eius gratiam bene viuendo mereantur, ut in capitu. ecce, xlv. distinction. legitur etiam in c. hinc. eadem distinction. etiam superna voce ad Moysen dicitur in Leuitico; loquere ad Aaron, homo de semine tuo per familias, qui habuerit maculam, non offerat panes Deo, nec accedat ad ministerium eius. Item legitur; Qui accedunt ad me, sancti suntur, ne percutiam eos. scriptum est enim; sancti estote, quoniam ego sanctus sum dominus deus vester. † Sed aduertendum rogo, quia orationes factae à malis sacerdotibus, siue praelatis nocent populis sibi subiectis: quando subditi ex certa scientia sibi malum, & cōformem suis moribus praelatum, siue sacerdotem praeponunt; praefertim cum possint habere bonum: & tunc in veritate Deus irascitur. Itē quando ex negligentia minus dignum sibi praeponunt talibus etiam irascitur deus. Sed alias orationes talium sacerdotum, & praelatorum, licet sint peccatores, profunt illis pro quibus fiunt, si sunt in statu gratiae; quia orationes talium non innituntur meritis personarum orantium, sed meritis ecclesiae, quae una, & eadem est, qualiscunque minister: puto tamen, ut superius dixi, de mente omnium doctorum, quod plus valeret oratio, si fieret per bonum ministrum; quia cum generalibus meritis ecclesiae concurreret specialis deuotio boni ministri: propter quod Mili (quae non solum includit sacrificium, sed orationes praecedentes, & sequentes) plus valet, ut dixi, cum dicitur iusto sacerdote, quam cum dicitur à peccatore, ita etiam tenet Durandus in. iij. distinct. xlvj. Vnde si aliquis in caritate existens, vel etiam discedens praecipiat sibi suffragia, valent viuo, vel defuncto; quamuis illi, per quos fiunt, in peccato existant: est tamen verum, quod magis valerent si in charitate essent; quia tunc illa suffragia ex duabus partibus meritoria essent. ita sanctus Thom. in. iij. & refert de-

illissimus ille Cardin. Sancti Sixti in ca. i. xlix. distinct. Ita-
 que sacerdotes, qui de decimis, & oblationibus viuunt,
 quanto digniores fuerint, tanto facilius in his, pro quibus
 exclamant, exaudiuntur: ideo aduertant quæso, & aduer-
 tite gaudentes de patrimonio Christi, quia aduersarius no-
 ster diabolus, tanquã leo rugiens, circuit quærens, quem
 deuoret; præcipue autem vos domini mei curiales Hispa-
 ni commorantes Romæ, vbi ego in præsentia vigeo, quæ-
 so animimum aduertite, quia vltor iniquitatum gladius est,
 & scitote esse iudicium. Prosequendo materiã præsentis
 capituli post longã digressionem dico, ¶ quod orationes
 malorũ sacerdotum, aut prælatorũ factæ pro subditis exi-
 stentibus in peccato mortali nec prosunt facientibus, nec
 illis, pro quibus fiunt: vnde dominus ad Hieremiam. cap.
 xvij. ait; Et tu, inquit, noli pro populo isto orare, quia non
 exaudiam te; transumptiue in c. prædixerat, de pœni. dist.
 i. vbi libera dicit; Ob duriciam cordis populi Iudæorum ne-
 ores pro populo hoc, quia non exaudiam te: sequitur tex-
 tus; & ad Samuelem; Vsq̃uequo luges super Saul, quia ego
 abieci eum? Sed tu intellige de peccatoribus impenitenti-
 bus, id est, habentibus voluntatem perseverandi in pecca-
 tis suis; & sic de peccatore, in quantum est peccator; quia
 si peccatores non exaudiret Deus, frustra publicanus dixit
 Domine propitius esto mihi peccatori, & qui petit acci-
 pi, siue iustus, siue peccator: petite, & accipietis; quærite,
 & inuenietis; pulsate, & aperietur vobis. Matt. vij. & Matt.
 xviij. Serue nequã, omne debitum tibi dimisi, quoniã ro-
 gasti me. Et, conuertimini ad me, & ego cõuertar ad vos.
 Scriptũ est etiam; pœnitentiã agite. & Ioannes in canon.
 si cõfiteamur peccata nostra, fidelis est, & iustus domin⁹,
 remittet nobis peccata nostra, & mūdabit nos ab omni ini-
 quitate. Et dominus ad phariseos; Regnũ dei intra vos est.
 & in Ezechiele legitur. c. xxxij. In quacunq; die ingemue-
 rit peccator, vita viuet. & nō morietur. Nolo mortẽ impij
 sed vt cõuertatur impi⁹ à via sua, & viuat; vt in d. c. xxxij.
 Ideo necessario intelligem⁹ superius dicta de peccatore ha-
 bere ppositũ manēdi in peccatis. Omnia ista sũt de mente
 vniũ doctorũ in d. c. i. xlix. dist. & Petr⁹ dixit in canon. j.
 cap.

cap. iij. Oculi domini super iustos, & aures eius in precibus eorum. Et iterum, atque iterum moneo. Nam beatus Gregorius dicit; Mundus sacerdotibus plenus est, & messe Dei rarus valde inuenitur operarius. Item multi sacerdotes, & pauci sacerdotes; multi in nomine, pauci in opere, xl. distincti. cap. fin. & ibi dicitur; Quicumque confiderauit primatum in terra, inueniet confusionem in celo.

12 † Et ut calamum ad materiam decimarum vertamus, primis dicendum est, quod legitur in Leuitico. c. xxiij. decimas, & primitias tuas non tardabis offerre: hinc incipit prima origo decimarum; hinc prima fomenta decimarum Dei. postea autem in Leuitico. capit. fin. legitur; Omnes decimæ terræ, siue de pomis arborum, siue de frugibus domini sunt, & illi sanctificentur: omnium decimarum bouis, & ouis, quæ sub virga pastoris transeunt, quæcumque decimum venerit sanctificabitur domino; non enim nec bonum, nec malum, nec altero commutabitur. Porro vero in libro Numeri. cap. xvij. legitur; Dixit dominus ad Aaron; omnes primitias sanctuarij, quas offerunt filij Israel domino, tibi dedi; & filijs, ac filiabus tuis iure perpetuo; dixitque dominus ad Aaron; In terra eorum nil possideatis, nec habebitis partem inter eos: ego pars, & hereditas tua in medio filiorum Israel. Filijs autem Leui dedi decimas Israel in possessionem pro ministerio, quod faciunt mihi in tabernaculo: & cæderis, ut non accedant filij Israel ad tabernaculum, nec committant peccatum mortuum; solis filijs Leui mihi in tabernaculo seruientibus portantibus peccata populi. Nihil aliud possidebunt decimarum oblatione contenti, quas in usus eorum, & necessaria separavi. Itaque sola tribus Leui, quæ clericos noui Testamenti figurabat, decimas possidebat, ut superius distinximus etiam Dominus, denuntia. & dic Leuitis. Cum accipitis à filijs Israel decimas, quas dedi vobis, primitiarum offerre domino; id est decimam partem decimarum putabitur vobis in oblationem primitiuorum, tam decimam quam de torcularibus, & vniuersis, quorum accipitis primitias, offerre domino, & date ea Aaron sacerdotibus.

que offeretis ex decimis. & in donaria domini, separabitis
 optima, & electa erunt cuncta. Hinc est principium deci-
 marum, & initium cōcessionis decimæ Leuitis, & per cō-
 sequens ministris noui testamēti. Legitur etiam Numeri.
 cap. xxxv. Locutus est dominus ad Moysem; præcipe filiis
 Israel, vt dent Leuitis de possessionibus suis vrbes ad habi-
 tandum, sicut cæteris fratribus, sed sola tribus Leui, vt su-
 perius diximus, quæ clericos figura bat, decimis, & obla-
 tionibus, & sacrificiorum victimis pasceretur. Et attendi-
 tur, quia primo sacerdotium fuit translatum in Christum,
 qui fuit de tribu Iuda, de Aarō, qui fuit de tribu Leui. Nā
 primo sacerdotium erat apud illam tribum Leuiticam, ita
 quod de alia tribu non poterant promoueri. Sed Christus
 postea transtulit in Petrum, & successores, vt per doctor. in
 cap. translato. de cons. f. Itaque post Christum dominum ¹³
 a Petro sacerdotalis cepit ordo. c. in nouo. xxj. distinct. Le.
 gitur etiam Deuteronomi. ca. xvij. Non habebunt sacer-
 dotes & Leuitæ, & omnes. qui de eadem tribu sunt, partem
 & hereditatem cum reliquo populo Israel, quia sacrificia
 domini, & oblationes eius comedent: & nihil aliud acci-
 piente possessione fratrum suorum: dominus enim ipse
 est hereditas eorum, sicut locutus est illis. Considerate ro-
 go, quia repetui omnes authoritates scripturæ sacræ in
 materia decimarū; & sic post cōcessionem decimarum om-
 nes Leuitæ ingressi fuerūt ad ministerium tabernaculi, &
 vasa portanda, vt præceperat dominus Moyse: & fuerunt
 simul octo millia quingenti octoginta. Vnde habetur nu-
 meri. iij. Itaque in omnibus locis iam superius allegatis
 generaliter mandatur omnibus laicis, vt de frugibus, & de
 sanctis soluant decimas; nec obstant contraria, quæ pos-
 sunt opponi, vt per Panormitanum in Rubrica de deci-
 mis, quæ causa breuitatis omitto. Sed miratur ibi Inno-
 centius de quibusdam nouis prædicatoribus oppositum asse-
 rentibus, cum nullus sanctorum doctorum ecclesiæ dixe-
 rit oppositum; † & dico, quod omnes doctores ecclesiæ ¹⁴
 conueniunt in hanc sententiam, vt decimæ de iure diuino
 debeantur, de beato Hieronymo habemus pulchrum tex-
 tum in reuertimini ad me. xvj. quæst. j. cuius verba sunt;
 Kkk Reuer-

Reuertimini ad me & ego reuertar ad vos, dicit dominus exercituum: & dixistis, in quo reuertemur? Si affligeritis me Deum, quia vos configitis me: & dixistis in quo affligimus te? in decimis, & primitiis: & ideo in penuria maledicti estis, & me configitis tota gens. Nunc legemur ordinem prophetæ; Quia mihi non reddidistis decimas, & primitias, idcirco in penuria, & fame maledicti estis, & me vos supplantastis, siue defraudastis, ecce non explectus est, & nihil in meos thesauros, sed in vestra horrea comportastis: & pro decimis, & primitiis, quæ paruerant, vt à vobis darentur, vbertatem possessionum vestrorum, & omnem frugum abundantiam perdidistis: vnde sciat is hoc me irascente perfectum; quia fraudastis me parte mea, horror, atque commoneo, vt inferam decimas in horrea mea, hoc est, in thesauros templi; & habebitis sacerdotes, & Leuitas, qui ministrant cibos; & probet, si non tantam pluuiam effundero, vt chatharactæ cæli patet esse credantur, & effundam benedictionem meam in vobis usque ad abundantiam. De beato Augustino etiam habemus pulchrum textum in cap. decimæ. xvj. quæstio. vbi litera dicit; decimæ tributa sunt regentium animarum, quod si decimam dederis, non solum abundantiam fructum recipies, sed etiam sanitatem corporis, & animæ consequeris: non igitur dominus Deus præmium postulat honorem: Deus enim noster, qui dignatus est totus decimam à nobis dignatus est recipere, non sibi, sed nobis sine dubio profuturam. Sed si tardius dare peccatum quanto magis peius est peccatum non dedisse? De malitia de negotio, & de artificio redde decimas, Cum enim decimas dando, & terrena, & cœlestia possis præmia promeriri: quare pro auaritia duplici benedictione fraudaris? hoc est enim Dei iustissima consuetudo, vt si tu illi decimam non dederis, tu ad decimam reuocaris: dabis impio quod non vis dare sacerdoti, & benefacere semper Deus paratus est, sed hominum malitia prohibet: decimæ enim ex debito requiruntur, & qui eas dare noluerint, res alienas inuadunt, & quanti pauperes in locis suis, & ipsi habitant, illo decimas non dante fame mortui fuerint.

torum homicidiorum reus ante æterni tribunal appar-
 ebit: quia rem adeo pauperibus delegatam suis vñibus re-
 seruauit. Qui ergo sibi aut premium comparare aut pec-
 catorum desiderat indulgentiam promereri, reddat deci-
 mam, etiam de nouem partibus studeat eleemosinam dare
 pauperibus. Item beatus August. in capitu. maiores. deci-
 ma sexta. quæstio. septima dicit: Maiores nostri ideo cõ-
 pñs omnibus abundabant, quia decimas Deo dabant, &
 Cafari censum reddebant: modo autem, quia discessit
 deuotio Dei, accessit indictio fisci: nolumus partiri
 cum Deo decimas, modo autem tollitur totum. hoc
 tollit fisci, quod non accipit Christus. Et primitiæ de-
 bentur rectori seruienti in ecclesia pro officio sacerdo-
 tali. Numer. cap. xviij. Itaque non seruienti, non de-
 bentur.

Item beatus Ambrosius in capitulo quicunque decima
 sexta, quæstione septima dicit: Quicunque recognouerit
 in se, quod fideliter non dederit decimas suas, modo emen-
 det, quod minus fecit.

¶ Quid est fideliter dare, nisi vt nec peius, nec minus 16
 aliquando offerat de grano, aut de vino, aut de fructi-
 bus arborum, aut de pecoribus, aut de horto, aut de
 negotio, aut de ipsa venatione sua? Item beatus Grego-
 rius in capitu. quadragesima. de consecra. distinction.
 quinta dicit; iubemur autem, & ab omnipotenti Deo
 omnium bonorum nostrorum decimas dare. Et de
 concilio generali habemus optimum textum in capitu.
 decimas. decima sexta, quæstion. septima, vbi conci-
 lium sic dicit; Decimas Deo, & sacerdotibus Dei dan-
 das Abraham factis, & Iacob promissis insinuat, & om-
 nes sancti doctores commemorant. Item Gregorius in
 capitu. decimas. decima sexta. quæstion. septima ait, De-
 cimas, quas in vñum pietatis concessas esse canonica autho-
 ritas demonstrat, à laicis possideri Apostolica autoritate
 prohibemus; siue enim ab Episcopis, vel Regibus, vel
 quibuslibet personis eas acceperint, (nisi ecclesiæ red-
 diderint) sciant se sacrilegij crimen committere, & æternæ
 damnationis periculum incurrere. & Malachias propheta

Kkk 2 ait;

ait; Inferte omnem decimam in horreum meum, vobis
 bus in domo mea. Quod autem decima Episcoporum
 sensu monachis licite tribuantur, beatus Hieronymus
 maso Papæ scribit in cap. quoniam. xvj. quæstion. i. dicit
 Quoniam quicquid habent clerici, pauperum est. De
 mus illorum omnibus debet esse communes, suscipiunt
 peregrinorum, & hospitum inuigilare debent: maxime
 randum est illis, ut de decimis, & oblationibus ecclesiæ
 & xenodochijs qualem voluerint, & potuerint, susten
 tionem impendant: liberum est enim monachis, & alijs
 tualibus viris Deum colentibus, & timentibus decimas
 oblationes, cunctaque remedia concedere, & de iure
 in dominium illorum, & usum transferre; nec tam in
 peribus paupertatem, quam religionem attendere. Ch
 cos autem illos conuenit ecclesiæ stipendijs sustentari
 bus parentum, & amicorum nulle suffragantur stipen
 Qui autem bonis parentum, & opibus sustentari possunt
 si quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profectus
 currunt, & committunt, & per abusionem talium vobis
 sibi manducant, & bibunt.

17 † Et hodie omnes religiosi prædicatores profectus
 aliqua verba, quæ possunt subtrahere auditores à solu
 ne decimarum, sunt ipso facto excommunicati, vnde
 mentina, cupientes. de pœnis; & iniungitur eis, quod
 confessionibus debeant facere conscientiam ipsi pœnitentibus
 de solutione decimarum; & si ex proposito contumaciter
 tunc, incurrunt grauem pœnam, de qua ibi in textu. Et
 de gloss. notabi. in. c. j. de decimis. libro. vj. Et dicitur
 Rubri. de decimis, etiam Panorm. quod non solum decimas
 prædiales, sed etiam personales sunt in præcepto
 re diuino. Itaque dicimus, quod decimæ hodie necesse
 sunt soluendæ ex lege diuina. Et textus in. c. in aliquibus
 de decimis, apertissime vult, quod illa lex diuina edita in
 teri testamento. circa solutionem decimarum, sit hodie
 rior seruanda nouo testamēto, quod est aperte contra illos
 logos, qui tenuerunt, quod hodie decima in nouo testamēto
 in libertate ipsius constituta, ut sic non teneatur soluenda
 non velit. Et dicunt doctores Canonistæ, & tales non possunt

ul ab hæresi fore, cum omnes doctores ecclesiæ, vt superius recitauimus, qui fuerunt sancti, & doctissimi viri, Gregorius, Augustinus, Hieronymus, Ambrosius, tenuerunt contrarium, vt visum est supra in præsentis capitulo. Et decime personales etiam sunt de iure diuino. gloss. in capitu. quinquæ xvj. quæstio. septima. allegat. capitu. dicat aliquis. xiiij. quæst. v. ergo allego Genesis. capit. xiiij. vbi post bellum Abraham dedit sacerdoti Dei altissimi decimas ex omnibus, quæ in bello capta erant, & in dicto capitu. dicat aliquis, dicit gloss. quod decimæ antiquitus dabant Episcopo, vt eas diuideret, & vide Archidiaconum in dicto cap. quinquæ. & vide sanctum Thomam in materia decimarum, in secunda secunda quæst. lxxxvij. & ibi vide Cardinalem doctissimum Caietanum. & ibi in quæst. lxxxvj. tractant de oblationibus, & primitiis.

Sed ista materia decimarum practicabilis, & utilis est. videte doctorem in titulo de decimis, & primitiis, & alijs oblationibus. & videte etiam in sexto. & in clementi. & ibi doctor. & ibi diffuse videbitis multa. & videbitis Goffredum in summa, & etiam Hostiensium in sua summa. 18. Sed tenendum est, quod decimæ debentur de iure diuino cum integritate, quia debemus stare interpretationi ecclesiæ, & summi pontificis, vt probatur, in capitu. per venerabilem. qui filij sint legitimi. Sed sanctus Thomas in opinione in secunda secunda. quæstion. lxxxvij. quod vbi de consuetudine non soluuntur, non peccant non soluentes, nisi propter obstinationem animi, vt si hærent animi obstinatum ad non soluendum, etiam si ecclesiæ præciperet, placeret Abbati & alijs docto. & est sententia tanti viri æqua, & iustissima. & vide Archidiaconum in dicto capitu. quicunque. Sed aduerte, quod decimæ non solum debentur ecclesiis, & clericorum, sed etiam pauperum, vt in multis decretis sanctorum patrum voce clarissima clariunt, & docent. Et ista est mera veritas, & ex supradictis patet congruum responsum ad scripta per doctissimum Episcopum Abulensem in materia decimarum. Sed non credo, quod si in diocesi sua prædicasset, decimas non esse soluendas de iure diuino; sed de iure positiuo soluebantur.

Sed si soluentes decimas nolissent soluere, vos domini mei Episcopi, & sacerdotes Christi, ex tempore dicere, non potestis vos negare solutionem decimarum, & desistere à solutione earum; quia decimæ sunt de iure diuino; & fuerunt à Deo concessæ Leuitis pro ministerio, quo seruiebant in tabernaculo fœderis. Itaque solis filijs Leui, vt dixi in tabernaculo Dei seruientibus, & portantibus peccata populi decimas dominus dedit, Numeri capit. xvij. Addetis etiam; ideo sola tribus Leui, quæ clericos noui testamenti figurabat, decimas possidebat de ordinatione Dei, & per consequens ministris noui testamenti decimæ debentur, quemadmodum debebantur filijs Leui. Sed soluentes decimas replicabunt, & optime; domini sacerdotes percussi estis ligone vestro, quia si sicut vos asseritis, decimæ sunt de iure diuino; quod nos indubitanter concedimus; quomodo vos vultis viuere de patrimonio Christi, & ecclesiæ suæ, & de rebus decimarum, non seruientes ecclesiæ, nec portantibus peccata populi, vt in dicto capitu. xvij. Numeri. Ideo iudicio meo h. totum fundamentum sacerdotij est asserere; nobis debentur decimæ de iure diuino, quæ debebantur filijs Leui, quia tribus Leui clericos noui testamenti figurabat, † necessario concedendum est quod residentia personalis sacerdotij est de iure diuino, vt superius diximus, per tex. in dicto capitu. decimo octauo Numeri. Et residentia erit in ecclesia vbi vnusquisque habet titulum beneficij; & si habent plurimos titulos, & sic plura beneficia, legant capitu. trigessimu quartu. de pluralitate beneficiorum supra in isto meo speculo; & ibi optimam medelam inuenient. Et dilucidauit vnice istam materiam residentia sacerdotij doctissimus ille frater Bartholomeus Carranea à miranda, instituti beati Dominici, in illa sua opulenta, & subtili controuersia, vbi per plura, & præclara sacra scripturæ fundamenta concludit, necessariam esse residentiam personalem Episcopis, & alijs sacerdotibus, vt magis late in dicto libro dilucidatum est.

20 † Diximus superius, quod à beato Petro sacerdotalis cepit

cepit ordo, quia ipsi primo pontificatus in ecclesia Dei datus est, domino dicente ad eum; Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam. Et dabo tibi clauēs regni cælorum. Hinc ergo ligandi, soluendique potestatem primus accepit a domino, primusque ad fidem populum suæ prædicationis virtute adduxit, verboque instruit, ut in dicto capitu. in nouo. vigesima prima distinctio. Et ut radicatus præminentiam Petri dilucidemus, notate, quod in capitu. xvj. Matth. dixit dominus discipulis suis; Quæ dicunt homines esse filium hominis? At illi dixerunt; Alij Ioannem Baptistam, alij autem Heliam, alij vero Ieremiam, aut vnum ex prophetis: dicit illis Iesus; Vos autem quem me esse dicitis? Respondens autem Simon Petrus dixit: Tu es Christus filius Dei viui. Respondens autem Iesus dixit ei: Beatus es Simon Bariona, quia Caro, & sanguis non reuelauit tibi, sed pater meus qui in cælis est. Et ego dico, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non præualebunt aduersus eam: Et tibi dabo clauēs regni cælorum, & quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum, & in cælis, & quodcunque solueris super terram, erit solutum, & in cælis. Istæ clauēs nō sunt materiales, sed potestatis, † Et potestas spiritualis est duplex, vna discernendo peccatum a non peccato. Alia est potestas admittendi ad regnum, vel excludendi, secundum verum iudicium præhabitu, quia debent indigni excludi, & digni recipi: ideo exponere quodcunque ligaueris, id est, quemcunque a regno excluderis, seruato debito clauum, erit approbatum a Deo. Et quodcunque solueris, erit solutum, id est, admissum a Deo: hinc Petrum fecit caput super alios Apostolos.

† Diximus superius, super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, id est, super petram, quam confessus fuit Petrus, id est, super Christum: sed intellige, ut dixi, in capitu. supra in isto speculo: quia ibi sunt bene dilucidata illa verba, tu es Petrus, & super hanc petram, & c. Postea vero Matth. xviij. loquente Iesu discipulis suis dixit illis:

Kkk 4 Amen

Amen dico vobis, quæcunque alligaueritis super terram, erunt ligata in cælo; & quæcunque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo. Post passionem vero, & resurrectionem expresse contulit omnibus Apostolis hanc potestatem dicendo, Ioannes xx. Sicut misit me pater, & ego mitto vos: hoc cum dixisset, insufflauit, & dicit eis; Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Et ad ostendendum quod Petro tradebat, vt capiti, dixit ei secusum, Ioannes xxj. Simon Ioannis diligis me plus his, dicit ei, etiam domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei iterum; pisco agnos meos, Dicit ei tertio, Simon Ioannis amas me? contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, amas me, & dixit ei; Domine, tu omnia nosti, tu scis, quia amo te. Dicit ei Iesus; Pasce oues meas. Et notate, quod Petrus fuit examinatus de dilectione Dei per illa verba geminata, diligis me, quasi expresse dicat, ille, qui eligitur ad officium prælationis, debet deum diligere præ cæteris. Legitur etiam Lucæ xxij. Ait autem dominus, Simon, Simon, ecce Satanas expetuit vos, vt cribaret, sicut triticum; ego autem rogo pro te, vt non deficiat fides tua; & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. In ascensione vero potestatem prius promissam, & traditam dando executionem confirmans, dum dixit, Matth. vltim, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eas in nomine patris, & filij, & spiritus sancti, docentes eos seruare omnia, quæcunque mandauimus vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi. In festo vero Pentecostes, quæ prius tradiderat, per missionem spiritus sancti confirmauit. Et primo dixerat omnibus discipulis, vos manere in ciuitate, donec induamini virtute ex alto. Itaque ex his omnibus potest colligi, quod potestas fuit data Petro, sed non soli Petro, & sic Papæ duntaxat, sed omnibus Apostolis representantibus totam vniuersalem ecclesiam; ita quod hæc potestas est penes totam ecclesiam vniuersalem; debet tamen hæc potestas explicari per Papam, tanquam per caput. Alij tamen explicant secundum ordinationem Papæ, bonus, & optimus textus ad hoc in c. ita dominus, xix.

distinction dicto capitu. in nouo. xxj. distinction. xxiiij. q.
 j. in. capitu. manet. & in. capit. noua. de poenitent. & remis.
 & in capitu. i. g. vna. de summa trinitate, & fide catholica.
 & vide capitu. i. supra in isto speculo, vbi multa dixi de po.
 testate ecclesie, & de potestate plenissima sacri summi Ro.
 mani Pontificis, & adde ista, quæ in isto capitulo explana.
 ta sunt ad dictum capitulum primum, quæ in principio
 scripsimus de potestate Papæ, vbi potes videre multa ne.
 cessaria, & vtilia. Sed ceteri Apostoli, vt dixi, cum Petro pa.
 ti consortio honorem, & potestatem acceperunt, ipsi quoque
 principem eorum esse voluerunt, vt in dicto capitu. in no.
 uo. xxij. distinction. & in cap. ij. ad Gala. † Itaque Petrus 23
 maior fuit in administratione, vt in c. puto. ij. q. vij. Et in
 ter Apostolos ardentissime fidei inuenitur Petrus; & post
 Christi ascensionem primo prædicauit Petrus, & conuer.
 tit ad fidem tria millia, Actuum. ij. cap. & creuit numerus
 credentium ad prædicationem Petri, vt cap. iij. Actuum
 Apostolorum. Et factus est numerus virorum quasi quinq;
 millia, vt in dicto ca. iij.

Decretis ergo Romanorum pontificum, & sacris cano.
 nibus conciliorum ecclesiastica negotia terminantur. Mi.
 nistri vero sacrorum canonum, & decretorum Pontificum
 sunt summi pontifices, & infra præfules, quorum institu.
 tio est in veteri testamento inchoata, & in nouo testamen.
 to plenius consummata, vt dixi supra. Summi etenim Pon.
 tifices, & minores sacerdotes à Deo sunt instituti per Moy.
 sen, qui ex præcepto Dei Aaron in summum Pontificem,
 alius vero eius vnxit in minores sacerdotes.

Et sic videtur ex loco isto. quod Moyses fuit sacerdos, 24
 sed non summus, quia Aaron fuit primus summus sacer.
 dos, cum vnxit sacerdotes: & idem dicit Innocentius in
 cap. solita. de maiori. & obediencia. sed contra, homicida fu.
 it, ergo non potuerit esse sacerdos, vt xxij. quæstio. iij. ca.
 non inferenda. dic. vt in cap. j. xxj. distinction. quod olim
 sacerdotes bene erant homicidæ, vt ij. q. vij. c. Nos si in cõ.
 petenter. Sed Dauid primo fuit prohibitus construere tẽ.
 plum, quia vir sanguinis erat, de consecra. distin. j. ca. j. Sed
 mirum est, quare hoc dictum est, quia vt diximus, Moyses
 fuit

fuit homicida, & consecrauit ecclesiam, vt in d. c. j. de consecr. dist. j. Ad hoc dicas, quò licet Dauid fuerit in veteri testamento, fuit tamen praefigurator noui testamenti, vt in c. quod autem. xxxij. q. j. ideo in figura istius temporis dictum est ei, non aedificabis mihi templum, quia vir sanguinis es; & est argumentum à minori; si enim propter homicidium repulsus fuit à constructione templi, multo potius à ministerio tēpli. de hoc dixi in sermone Episcopali, quādo scripsi de sacratissimo sacramēto Eucharistiae. Et notabis, q̄ Petrus ante passionem fuit Apostolus, sed post passionem fuit Pastor creatus per illa verba; si diligis me, pasce oves meas, vt iam dixi, Ioannes xxj. & videbis text. & docto. in. c. significasti. de electio. & vide supra in isto speculo. c. j. Cum ergo Moyles elegerit sacerdotes in veteri testamento de ordinatione Dei, & Dominus in nouo testamento; quia vt diximus, in nouo testamento post Christum dominum à Petro sacerdotalis cepit ordo, vt in d. c. in nouo. xxj. dist. de Apostolis autem quādo fuerunt consecrati, non legimus; dicunt tamen quidam, quòd in cena domini, quādo dictum est eis; hoc facite in meam commemorationem. c. in Christo. de consecrat. dist. ij. Alij, cū dictum est eis; Ite, baptizate omnes gētes. Matth. vlti. Sed de Paulo, & Barnaba habemus text. in. cap. Quod di. lxxv. dist. vbi probatur, quod Episcopi semper debent cōsecrari die dominico, more Apostolorum, qui de mandato domini imposuerunt manus Paulo & Barnabae, quia eodem die dominus resurrexit; & in hac die mundus sumpsit exordium per resurrectionem, & mors interitum, & vita accepit principium; & de Iacobo, habemus text. in. c. porro. lxxv. dist. vbi litera dicit; porro & Hierosolymitanus primus Archiepiscopus beatus Iacobus, qui iustus dicebatur, & secundum carnem frater domini nuncupatus est, à Petro, Iacobo, & Ioanne Apostolis est ordinatus, successoribus suis formam dantibus. † videlicet vt minus, quā à tribus Episcopis, reliquisque omnibus assensum praebentibus nullatenus Episcopus ordinetur, vt dixi in. c. viij. supra in isto speculo; vbi dixi de hoc. & vide etiam in. c. j. de excellentia beati Petri die, vt in dicto ca. j. supra in isto

speculo. & vide optimum text. in c. quis nesciat. xj. dist. vbi
 lura dicit; Quis nesciat, aut non aduertat, quod à princi-
 pe Apostolorum Petro Romanæ ecclesiæ traditum est, ac
 nunc vsque custoditur ab omnibus debere seruari, nec su-
 perduci, aut introduci aliquid quod auctoritatem debeat
 generalem aliunde accipere, vel exemplum; præsertim
 cum sit manifestum in omnem Italiam, & Galliam, Hispa-
 niam, & Africam, atque Siciliam, insulasque interiacen-
 tes, nullum instituisse ecclesias, nisi eos, quos venerabilis
 Apostolus Petrus, aut successores eius constituerunt sacer-
 dotes. Legant autem, si in his prouincijs alius Apostolus
 inuenitur, aut legitur docuisse: quod si non legunt (quia
 nusquam inueniunt) oportet, eos hoc sequi, quod ecclesia
 Romana custodit, à qua principium eos accepisse non du-
 bium est. Dixi superius, vel aliquis eius mandato, vt Pau-
 lus. Nam Petrus Paulo dedit licentiam prædicandi autho-
 ritate Dei, dum dixit Dominus, segregate mihi Paulum,
 & Barnabam, vt in cap. quod die lxxv. distinction. & ibi di-
 citur gloss. quod dominico die in mane potest quis ordinari
 in sacerdotem, & eadem die hora tertia in Episcopum. &
 Paulus in Hispania prædicauit, vt in. cap. xv. ad Roma. &
 ibi Dionysius. & vide Nicolaum de lira in cap. xxiiij. Mat-
 thei. Et quia in isto capitulo multa scripsimus de decimis,
 dico, + quod decimæ debent diuidi in quatuor partes, ²⁷
 una Episcopo, alia pro fabrica, alia pro pauperibus, alia
 pro clericis. cap. concessio. cap. quatuor. cap. de redditibus.
 xij. quæst. ij. cap. j. xxv. quæst. j. & de hoc in. cap. vj. supra
 in isto speculo. & vt multoties dixi, Episcopi tenent locum
 Apostolorum. capit. in nouo testamento, vigesima prima
 distinction. capit. videntes. xij. quæst. prima. Et omnes sa-
 cerdotes quo ad sacramentorum disputationem. ibi gloss.
 & docto. sed Episcopi quo ad dignitatem. sed tu vide cap.
 primum supra.

DE